

Opinia
o ustawie o zmianie ustawy o pomocy społecznej
(druk nr 816)

I. Cel i przedmiot ustawy

Nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.), przyjęta przez Sejm w dniu 18 marca 2010 r. stanowi przeniesienie do w/w ustawy uregulowań funkcjonujących w obecnym stanie prawnym w dwóch rozporządzeniach. Bezpośrednim powodem działań ustawodawczych stał się wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 kwietnia 2009 r. (sygn. akt K 6/08), w którym uznano art. 85 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej za niezgodny z Konstytucją RP, traci on moc z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału w Dzienniku Ustaw (tj. z dniem 1 maja br.). Tym samym przestaje także obowiązywać rozporządzenie wykonawcze do ustawy wydane na podstawie art. 85 ust. 7 tj. rozporządzenie z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie określenia zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej (Dz. U. Nr 254, poz. 2461). Trybunał uznał, że brzmienie upoważnienia zawartego w ustawie o pomocy społecznej, na podstawie którego zostało wydane rozporządzenie z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie określenia zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej nie zawiera wytycznych dotyczących treści aktu. Rozporządzenie normując sprawy istotne dla funkcjonowania placówek rodzinnych tj. sposób wyliczania zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawki na bieżące funkcjonowanie placówki, a także cele, na które przeznaczona jest zryczałtowana kwota, zawiera uregulowania nie mające umocowania w ustawie. Dlatego realizując orzeczenie Trybunału, należało wprowadzić bezpośrednio do ustawy materię zawartą w rozporządzeniu z dnia 5 listopada 2004 r. (dokonuje się tego w art. 1 pkt 5 i 6 ustawy nowelizującej).

Obowiązek racjonalnego działania ustawodawcy każe zauważyć, że w analogiczny sposób dokonano uregulowań w art. 78 w ust. 11 pkt 5-8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W art. 78 w ust. 11 zawarto delegację do wydania rozporządzenia dotyczącego rodzin zastępczych, ale materia art. 78 ust. 11 pkt 5-8 ustawy o pomocy społecznej także ma charakter ustawowy. Dlatego projektodawca uznał za niezbędne przyjęcie zmian związanych z uregulowaniami art. 78 ustawy (w części dotyczącej pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych), mimo że nie był on przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego. Uregulowania rozporządzenia z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. 2004 r. Nr 233, poz. 2344, z późn. zm.) znalazły więc odzwierciedlenie w ustawie (art. 1 pkt 1-4 ustawy nowelizującej, a konsekwencją porządkowania stanu prawnego są także uregulowania art. 2 i 3 ustawy nowelizującej).

Ustawa porządkuje stan prawny, nie wprowadzając nowych rozwiązań ani odstępstw od dotychczasowego stanu.

Merytoryczne zmiany w stosunku do obowiązującego stanu prawnego nie są liczne. M. in. w zakresie udzielania przez starostę pomocy pieniężnej rodzinie zastępczej stworzono możliwość udzielania tej pomocy w wysokości wyższej niż przewidziana w ustawie. Uwzględniono w przepisach ustawy młodzieżowy ośrodek socjoterapii, który ma analogiczny charakter do innych placówek zapewniających całodobową opiekę, będących miejscem czasowego przebywania dziecka, podobnie jak młodzieżowy ośrodek wychowawczy (rzutuje to na wysokość pomocy pieniężnej dla rodziny zastępczej, w przypadku niemożności sprawowania opieki osobistej). Ponadto do środków finansowych na utrzymanie domu jednorodzinnego, w którym mieści się placówka rodzinna zaliczono wydatki ponoszone na czynsz.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona przez Sejm na 63. posiedzeniu w dniu 18 marca br.

Projekt ustawy został przedłożony przez Rząd w dniu 29 stycznia 2010 r. Pierwsze czytanie odbyło się w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Przyjęte przez Komisję sprawozdanie nie odbiega od uregulowań projektu, dokonano jedynie pewnych doprecyzowań legislacyjnych i redakcyjnych (por. art. 78 ust. 11 ustawy nowelizowanej), w sposób zgodny z intencją wyrażoną w uzasadnieniu projektu. Sejm przyjął ustawę w brzmieniu sprawozdania komisyjnego.

W dyskusji podczas prac legislacyjnych poruszano także problematykę, która przekracza materię niniejszej nowelizacji, określoną zakresem wyroku Trybunału Konstytucyjnego, i łączy się z projektem ustawy o pieczy zastępczej, która znajduje się w toku prac przedparlamentarnych.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Bożena Langner

Główny legislator